

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ
« 01 » вересня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність: 222 «Медицина»
Освітньо-професійна програма: Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року) та освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності І 2 «Медицина» галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 26 червня 2025 року).

Розробники:
завідувачка кафедри суспільних наук, к.філол.н., доцент Сікорська О.О., к.філол.н., доцент Шаніна О.С., д.філол.н., професор Арефєва Н.Г., к.філол. н., доцент Філюк Л.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільних наук
Протокол № 1 від 26.08 2025 р.

Завідувачка кафедри

Ольга СІКОРСЬКА

Погоджено із гарантом ОПП

Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з гуманітарних дисципліни ОНМедУ
Протокол № 1 від 27.08 2025 р.

Голова комісії

Володимир ХАНЖИ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)
(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів – 4 Годин – 120	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 222 «Медицина» (СТН) Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Денна форма навчання
		Вибіркова дисципліна
		Рік підготовки: 2
		Семестр: V
		Лекції (год.) - 0
		Семінарські заняття (год.) - 0
		Практичні (год.) - 40
		Лабораторні (год.) - 0
		Самостійна робота (год.) - 80.
		Форма підсумкового контролю - залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, КОМПЕТЕНТНОСТІ, ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета: Формування системи знань про форми, види та функції професійної мовної комунікації; розвиток навичок ефективної комунікативної взаємодії у соціальному середовищі здобувачів, майбутній професійній діяльності та соціумі, шляхом підвищення компетентності стосовно прийомів та методів мовної комунікації у медицині.

Завдання:

1. Ознайомити з різноманіттям сучасних теоретичних підходів до феномену комунікації;
2. Створити теоретичну основу для опанування навичками та вміннями комунікативної діяльності для формування комунікативної компетентності майбутнього лікаря;
3. Сформувати навичку аналізу структури комунікативного процесу, розрізнення онтологічної та аксіологічної основи та техніко-технологічної складової комунікативної діяльності;
4. засвоїти моделі ефективної лікарської комунікації у медицині.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальних (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність працювати в команді.
- ЗК8. Здатність до міжособистої взаємодії.
- ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- ЗК11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
- ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав и свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК16. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК17. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальних (СК):

- СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
- СК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
- СК18. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.
- СК19. Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.
- СК21. Здатність зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
- СК22. Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.
- СК23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.
- СК24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
- СК25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- ПРН21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
- ПРН22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.
- ПРН25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.
- ПРН26. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в

команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН27. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- сучасні теоретичні знання щодо методології та методики аналізу комунікативних феноменів;
- принципи застосування комунікативних принципів у виробленні професійного мислення майбутнього лікаря;
- теоретичні моделі лікарської комунікативної діяльності;
- структуру лікарської комунікативної компетентності, структуру первинного опитування пацієнта та принципи формування його інформованості;
- теоретичні знання з дисципліни як підставу до опанування практичними комунікативними вміннями і навичками в професійній діяльності.

Вміти:

- використовувати методи компетентнісного застосування комунікативних принципів у виробленні теоретичного мислення майбутнього лікаря;
- застосовувати принципи вибору стратегії ефективної комунікації в професійній діяльності;
- розуміти значимість зворотного зв'язку при всіх видах комунікації та його вплив на відношення пацієнта до хвороби та збереження індивідуального здоров'я;
- аналізувати вплив структури онтогенетичного розвитку когнітивної та комунікативної сфери особистості на компетентність лікаря;
- використовувати здобуті навички і знання на всіх рівнях професійної діяльності лікаря;
- конструктивними засобами вирішувати комунікативні проблем професійної роботи, міжособистісного спілкування та соціальних відносин;
- застосовувати отримані знання з теорії комунікації для встановлення належних та ефективних стосунків з пацієнтами, з урахуванням їх психотипів, стану, відношенню до хвороби та типу комунікаційної ітерації.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ до курсу «Теорія і практика професійної мовної комунікації».

- Спілкування та діяльність.
- Стилї спілкування.
- Спілкування та комунікація.
- Ознаки спілкування. Типові визначення комунікації.

Тема 2. Комунікативний процес як основа спілкування.

- Комунікація як соціальне конструювання.
- Функції спілкування.
- Типи комунікації.
- Закони спілкування.
- Тенденції розвитку сучасного спілкування.

Тема 3. Логіко-емоційні, етичні та психологічні норми професійної комунікації.

Мовний вплив як наука та ефективність спілкування медика.

- Історія виникнення і розвитку етикету.
- Мовленнєвий етикет.
- Епістолярний етикет.
- Службовий етикет.

Тема 4. Тема: Культура спілкування. Невербальний і вербальний мовні впливи.

- Вплив культури на ділове спілкування.
- Форми ділового спілкування.
- Техніки спілкування з представниками інших культур.
- Фонація у спілкуванні.
- Кінетика у спілкуванні.
- Жести у системі невербальних засобів комунікації.

Тема 5. Види публічних виступів та їхня структура.

- Сутність і специфіка публічної монологічної мови.
- Основні жанри усного публічного монологічного мовлення (доповідь, лекція, промова, виступ, повідомлення).
- Підготовка публічного виступу.
- Структура публічної професійної промови.
- Умови успішного виступу.
- Засоби вираження публічного виступу.

Тема 6. Поведінка оратора в аудиторії.

- Зовнішній вигляд оратора. Манера виступу.
- Рух під час виступу.
- Погляд, пози та жести.
- Голос, темп, інтонація.
- Індивідуальність оратора.
- Прийоми боротьби з хвилюванням під час виступу.
- Реакція оратора на неполадки і перешкоди в ході виступу.

Тема 7. Підтримування уваги аудиторії під час виступу та його завершення.

Аргументація мовлення медиків

- «Читання» оратором аудиторії.
- Періоди уваги. Організація дискусії.
- Демонстрація предмета.
- Закон завершення.
- Дотримання регламенту. Варіанти завершень.

Тема 8. Інформаційний виступ і його основні особливості.

- Інформаційний виступ та його основні особливості.
- Самопрезентація.
- Розповідь про подію.
- Протокольо-етикетний виступ.
- Розважальний виступ. Переконливий.

Тема 9. Комунікативні типи мовців та їхня поведінка в діловому спілкуванні.

- Моделі спілкування.
- Стилi ділового спілкування.
- Стратегії та тактики спілкування.
- Засоби ділового спілкування.
- Індивідуальні ділові бесіди.
- Форми колективного обговорення проблем.

Тема 10. Техніка професійної комунікації і тактики спілкування.

- Ділове підтримуюче спілкування.

- Взаємодія та взаємооцінювання учасників комунікативного процесу.
- Слухання як зворотний зв'язок комунікативної взаємодії.

Тема 11. Комунікаційні моделі.

- Академічне красномовство.
- Політичне красномовство.
- Дипломатичне красномовство.
- Суспільно-побутове красномовство.
- Діалогічне красномовство.

Тема 12. Вербальна, невербальна комунікації

- Семіотичний характер неориторики.
- Загальна характеристика лінгвістичної риторики.
- Загальна характеристика аргументативної риторики.

Тема 13. Комунікативні канали та бар'єри.

- Комунікативні канали та бар'єри.
- Поняття «комунікативний канал». Різновиди комунікативних каналів.
- Характеристика основних комунікативних каналів.
- Вибір та використання комунікативних каналів для здійснення комунікативної дії.
- Природні, технічні, гібридні, мистецькі комунікативні канали.
- Визначення поняття «комунікативний бар'єр».
- Класифікація комунікативних бар'єрів.
- Основні характеристики комунікативних бар'єрів.
- Ентропія та негентропія інформації.
- Соціальні бар'єри.
- Характеристики мовного бар'єру.
- Психологічні складові комунікативного бар'єру. Технічні бар'єри.

Тема 14. Комунікативні технології.

- Комунікативні технології.
- Поняття «технологія», її складові: систематичність, масовість, алгоритмічність.
- Аналіз основних комунікативних технологій.
- Розвиток комунікативних технологій на сучасному етапі.

Тема 15. Масова комунікація.

- Масова комунікація. Засоби масової комунікації та інформації.
- Особливості процесу масової комунікації як суспільного явища.
- Поняття «засоби масової комунікації» (ЗМК).
- Класифікація ЗМК. Характеристики основних видів ЗМК.
- Основні типи та канали ЗМК.
- Співвідношення понять «засоби масової інформації» (ЗМІ) та «засоби масової комунікації» (ЗМК).
- Теорії впливу ЗМК на аудиторію.
- Методи та форми впливу ЗМК на масову свідомість.
- Теорія соціальної відповідальності ЗМК. ЗМК, влада, громадськість.
- Громадське мовлення.

Тема 16. Ділова комунікація.

- Ділова комунікація.

- Автокомунікація, міжособистісна, групова та масова форми комунікації; етапи підготовки видів ділової комунікації: ділова бесіда, переговори, службова телефонна розмова, дискусія, нарада; просторові норми ділової комунікації.
- Комунікаційний менеджмент.

Тема 17. Політична комунікація.

- Політична комунікація.
- Суть та зовнішні прояви політичної комунікації.
- Основні теорії політичної комунікації.
- Суб'єкти та об'єкти політичної комунікації.
- Політичні технології: основні поняття.
- Методи політичного PR.
- Політична реклама, пропаганда та інформаційний лобізм.
- Політична агітація.
- Символіка та міфологія у політичній комунікації.
- Семіотика, міфологія та архетипіка у політичних технологіях.

Тема 18. Міжнародні та міжкультурні комунікації.

- Суперечка як предмет еристики.
- Учасники суперечки.
- Позитивні та негативні точки зору.
- Типи суперечок.
- Стадії суперечки.

Тема 19 Управління комунікативними процесами.

- Характеристика основних комунікативних каналів.
- Вибір та використання комунікативних каналів для здійснення комунікативної дії.
- Природні, технічні, гібридні, мистецькі комунікативні канали.
- Визначення поняття «комунікативний бар'єр».
- Класифікація комунікативних бар'єрів.
- Основні характеристики комунікативних бар'єрів.
- Ентропія та негентропія інформації. Соціальні бар'єри.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРЗ
Тема 1. Вступ до курсу «Теорія і практика професійної мовної комунікації».	2	0	0	2	0	0
Тема 2. Комунікативний процес як основа спілкування.	16	0	0	2	0	14
Тема 3. Логіко-емоційні, етичні та психологічні норми професійної комунікації. Мовний вплив як наука та ефективність	4	0	0	4	0	0

спілкування медика						
Тема 4. Культура спілкування. Невербальний і вербальний мовні впливи.	4	0	0	4	0	0
Тема 5. Види публічних виступів та їхня структура	4	0	0	4	0	0
Тема 6. Поведінка оратора в аудиторії	2	0	0	2	0	0
Тема 7. Підтримування уваги аудиторії під час виступу та його завершення. Аргументація мовлення медиків	2	0	0	2	0	0
Тема 8. Інформаційний виступ і його основні особливості.	2	0	0	2	0	0
Тема 9. Комунікативні типи мовців та їхня поведінка в діловому спілкуванні.	4	0	0	4	0	0
Тема 10. Техніка професійної комунікації і тактики спілкування.	2	0	0	2	0	0
Тема 11. Комунікаційні моделі.	2	0	0	2	0	0
Тема 12. Вербальна, невербальна комунікації	2	0	0	2	0	0
Тема 13. Комунікативні канали та бар'єри	4	0	0	4	0	0
Тема 14. Комунікативні технології.	6	0	0	2	0	4
Тема 15. Масова комунікація.	2	0	0	2	0	0
Тема 16. Ділова комунікація.	14	0	0	0	0	14
Тема 17. Політична комунікація.	14	0	0	0	0	14
Тема 18. Міжнародні та міжкультурні комунікації.	14	0	0	0	0	14
Тема 19. Управління комунікативними процесами.	20	0	0	0	0	20
Усього годин	120	0	0	40	0	80

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ / СЕМІНАРСЬКИХ / ПРАКТИЧНИХ / ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Лекційні заняття не передбачені.

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

Тема	Кількість годин
Тема 1. Вступ до курсу «Теорія і практика професійної мовної комунікації».	2
Тема 2. Комунікативний процес як основа спілкування.	2
Тема 3. Логіко-емоційні, етичні та психологічні норми професійної комунікації. Мовний вплив як наука та ефективність спілкування медика	4
Тема 4. Культура спілкування. Невербальний і вербальний мовні впливи.	4
Тема 5. Види публічних виступів та їхня структура	4
Тема 6. Поведінка оратора в аудиторії.	2
Тема 7. Підтримування уваги аудиторії під час виступу та його завершення. Аргументація мовлення медиків.	2
Тема 8. Інформаційний виступ і його основні особливості.	2
Тема 9. Комунікативні типи мовців та їхня поведінка в діловому спілкуванні.	4
Тема 10. Техніка професійної комунікації і тактики спілкування.	2
Тема 11. Комунікаційні моделі.	2
Тема 12. Вербальна, невербальна комунікації.	2
Тема 13. Комунікативні канали та бар'єри.	4
Тема 14. Комунікативні технології.	2
Тема 15. Масова комунікація.	2
Разом:	40

5.4. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

	Тема	Кількість годин
	Тема 2. Комунікативний процес як основа спілкування. Написання реферату.	14
	Тема 14. Комунікативні технології. Підготовка доповідей або презентація.	4
	Тема 16. Ділова комунікація. Підготовка доповідей за темами: «Автокомунікація», «Міжособистісна, групова та масова форми комунікації», «Етапи підготовки видів ділової комунікації: ділова бесіда, переговори, службова телефонна розмова, дискусія, нарада», «Просторові норми ділової комунікації».	14
	Тема 17. Політична комунікація. Написання реферату або підготовка презентації.	14
	Тема 18. Міжнародні та міжкультурні комунікації. Підготовка доповідей за темами: «Суперечка як предмет еристики», «Учасники суперечки», «Позитивні та негативні точки зору», «Типи суперечок», «Стадії суперечки».	14
	Тема 19. Тема. Управління комунікативними процесами. Підготовка доповідей за темами: «Характеристика основних комунікативних каналів», «Вибір та використання комунікативних каналів для здійснення комунікативної дії», «Природні, технічні, гібридні, мистецькі комунікативні канали», «Визначення поняття «комунікативний бар'єр»», «Класифікація комунікативних бар'єрів», «Основні характеристики комунікативних бар'єрів», «Ентропія та негентропія інформації», «Соціальні бар'єри».	20
Разом:		80

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При проведенні практичних занять використовуються методи:

- для передачі та сприймання навчальної інформації - словесні, наочні, практичні;
- для пізнавальної діяльності - пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький;
- для досягнення мети і завдань - методи оволодіння новими знаннями, формування вмінь і навичок, перевірки та оцінювання знань, вмінь і навичок; методи усного викладу знань, закріплення навчального матеріалу, самостійної роботи учнів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок, перевірки та оцінювання знань, вмінь і навичок;
- для досягнення цілісного підходу до діяльності у процесі навчання - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація

учіння, контролю, самоконтролю, взаємоконтролю і корекції, самокорекції, взаємокорекції в навчанні.

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль: Поточна навчальна діяльність здобувачів контролюється на семінарських заняттях відповідно до плану та змісту теми та під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачами.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки здобувачів:

- усне опитування;
- блок тестових завдань;
- контроль самостійної роботи;
- підготовка рефератів та презентацій.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на семінарському занятті: Поточне оцінювання здобувачів відбувається на кожному семінарському занятті (повинно бути опитано не менше 30 % здобувачів). Поточна навчальна діяльність здобувача оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою: “5”, “4”, “3”, “2”.

Підсумковий контроль: залік.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю :

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	оцінка «відмінно» виставляється здобувачу, який систематично працював протягом семінару, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вмів успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для формування особистості, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий)
Добре «4»	оцінка «добре» виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний)
Задовільно «3»	оцінка «задовільно» виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний)
Незадовільно «2»	оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний)

Як результат вивчення даної дисципліни здобувач отримує «залік», який виставляється на підставі поточної навчальної діяльності здобувача за умов: відсутності пропусків занять або вчасного їхнього відпрацювання, середнього балу за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Залік виставляється у кінці вивчення дисципліни на підставі поточних оцінок у вигляді середнього балу (тобто середнє арифметичне всіх отриманих оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми).

Отримане середнє арифметичне з дисципліни дозволяє здійснити конвертацію в оцінку за 200-бальною шкалою для подальшого ранжування за рейтинговою шкалою (ECTS) згідно кредитно-трансферній системі організації навчального процесу.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Силабус навчальної дисципліни
- Робоча програма навчальної дисципліни
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Електронний банк тестових завдань з дисципліни

11. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Роль та місце комунікації у суспільстві.
2. Предмет, об'єкт курсу, історіографія та джерельна база. Основні підходи до визначення «комунікації».
3. Історичні етапи розвитку та формування комунікативних теорій.
4. Підходи до типології комунікації. Основні форми типології: тип, класифікація, систематика, таксономія.
5. Невербальні форми комунікації: міміка, рухи тіла, одяг. Невербальні коди
6. Комунікативний процес як основа спілкування.
7. Форми комунікативної дії: діалог, управління, імітація (наслідування).
Посткомунікативні процеси. Поняття «дискурс».
8. Вербальна комунікація.
9. Походження невербальної комунікації, її взаємозв'язок із вербальною комунікацією; оптико-кінетичні комунікації: жестикуляція, міміка, пантоміміка.
10. Фонаційні та графічні засоби невербальної комунікації; ситуативні змінні невербальної комунікації, проксемика.
11. Поняття «комунікативний канал». Різновиди комунікативних каналів.
12. Визначення поняття «комунікативний бар'єр». Класифікація комунікативних бар'єрів.
13. Основні характеристики комунікативних бар'єрів. Ентропія та негентропія інформації.
14. Характеристики мовного бар'єру. Психологічні складові комунікативного бар'єру.
15. Технічні бар'єри. Форми, методи та технології подолання комунікативних бар'єрів.
16. Основні форми комунікативної поведінки медика.
17. Характеристика мовного впливу. Основні поняття мовного впливу: комунікативні невдачі, чинники мовного впливу, комунікативна позиція, способи мовного впливу на особистість.
18. Мовний вплив і маніпулювання. Поняття «ефективний мовний вплив». Умови ефективного мовного впливу. Комунікативні бар'єри у спілкуванні «лікар-пацієнт».
19. Функції публічних виступів. Основні вимоги до публічного виступу.
20. Поведінка оратора в аудиторії.
21. Підтримування уваги аудиторії під час виступу та його завершення.
Аргументація мовлення медика.
22. Правила аргументації. Способи аргументації. Універсальні прийоми ефективної аргументації.
23. Логічні докази та емоційний вплив. Логічна аргументація. Різновиди логічних помилок.
24. Інформаційний виступ і його основні особливості.
25. Основні різновиди інформаційних виступів. Загальні правила підготовки інформаційних виступів.
26. Комунікативні типи мовців та їхня поведінка в діловому спілкуванні.
27. Способи реагування на некоректну поведінку співрозмовника. Уміння слухати.
28. Техніка професійної комунікації і тактики спілкування.
29. Пряма та непряма тактики спілкування.
30. Конфлікт та мовні методи його розв'язання. Полеміка у спілкуванні.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бистрицький Є., С. Комунікація і культура в глобальному світі. Київ: «Дух і літера», 2020. 416 с.
2. Загороднова В. Ф. Основи міжкультурної комунікації : навч. посібник. Бердянськ : БДПУ, 2018. 314 с.
3. Карпенко В. Основи професійної комунікації. Київ: Нора-прінт, 2020. 227 с.

Додаткова література

1. Авраменко О. О., Яковенко Л. В., Шийка В. Я Ділове спілкування: Навчальний посібник. / За наук. ред. О. О. Авраменко. – Івано Франківськ, «ЛілеяНВ», 2015. – 160 с.
2. Бебик В., Бортніков В., Дегтерьова Л., Кудряченко А. Держава і громадянське суспільство: партнерські комунікації в глобальному світі (за ред. В.Бебика). – К., 2006.
3. Бебик В. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка публік рилейшнз. – К., 2005.
4. Крайнікова Т. Культура медіаспоживання в Україні: від консьюмеризму до просьюмеризму / Тетяна Крайнікова / За наук. ред. проф. В. В. Різун. – Бориспіль: Люксар, 2014. – 372 с.
5. Пітерс, Джон Дарем. Слова на вітрі: історія ідеї комунікації / Пер. з англ. А. Іщенко. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 302 с.
6. Почепцов Г. Г. Медіа: теорія масових комунікацій: [навч. видан.] / Г. Г. Почепцов. – К.: Альтпрес, 2008. – 403 с.
7. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підручник / В.В. Різун. – К. : Видавничий центр «Просвіта», 2008. – 260 с.
8. Філіппова Н. М. Інформація - мова - знак: семіотика та комунікація [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. М. Філіппова; Нац. ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. - Миколаїв : НУК, 2012. – 82 с.
9. Шульга М. А. Політичний менеджмент навчальний посібник : навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / М. А.Шульга, О. А. Зубчик – К. : Академвидав, Альма-матер, 2013. – 157с.

13. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/>
2. <https://info.odmu.edu.ua/>
3. <http://moz.gov.ua>
4. <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-14092021--1945-pro-zatverdzhennja-unifikovanogo-klinichnogo-protokolu-pervinnoi-medichnoi-dopomogi-integrovane-vedennja-hvorob-ditjachogo-viku>
5. Асоціація політичних консультантів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pjar.kiev.ua/>.
6. Український сайт про PR, маркетинг и рекламу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.prschik.kiev.ua>.
7. Український незалежний центр політичних досліджень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ucipr.org.ua>.